

„Soča“ izhaja vsak četrtek in volja s pošto prejemanja ali v Gorici na dom pošiljana za družabnik polit. društva „Soča“:

Vse leto f. 4.—
Pol leta „ 2.—
Četrt leta „ 1.10

Za nedružabnike:

Vse leto f. 4.50
Pol leta „ 2.30
Četrt leta „ 1.20

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici pri Paternolliju in Soharju; v Trstu v tobakarnicah „Via del Belvedere 179“ in „Via della caserma 60“.

SOČA

Glasiloslovenskega političnega društva goriškega za brambo narodnih pravic.

Pri oznanilih se plačuje za navadno pristopno vrsto:

8 kr., če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 krat
6 „ „ „ 3 krat

Za večo črko po prostoru in vsak pot 30 kr. za kolek.

Narodnim in dopisi naj se blagov. uredniku: Viktorju Dolencu v. g. Don. del Cristo 186 b. žive živinskega t. kder se nahaja tudi upravništvo. — Ro. piši se ne vračajo; dopisi naj se blagov. frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri uredništvu.

Winklerjeva volitev.

O njej piše „Slov. Narod“ tako-le:

„Dva slovanska lista, hrvatski „Obzor“ in češki „Posel s Praby“ nas, t. j. „Slovenski Narod“ kregata, da smo rajši priporočali Winklerja nego Tonklja. Tu imamo zopet s pošteni ljudmi opraviti, ki nam dobre svete dajejo in nas karajo, a stvari ne poznajo čisto nič. Redaktorji se podučujejo iz bečkih listov o naših razmerah. Zauostji jim, da so v „N. f. Pr.“ laž brali, da je Winkler „verfassungstreu“, a ne vedó, da to nij istina, nego da je g. Winkler naroden Slovenec, hvaljen in slavljen baš od staroslovencev najbolje. To prosimo, da gori imenovana konstatirata in nas ne obirata pri svojih čitateljih. V njihov poduk jim še povemo, da smobili prej proti Winklerju samo zato, ker je uradnik. A kakor brz je prišlo izbirati med narodnim od Slovencev spoštovanim uradnikom, pa med nezanesljivim Tonkljem, — nijmo ni en hip dvomili. Winkler je mož, v narodnih rečeh se moremo zanašati nanj, ker je zmirom naroden, Tonklju pa noben inteligenčen Slovenec politične značajnosti ne zupa. Za to so naš inteligentni volilci Winklerja volili, no pa morda na naš komando. Da je bil poleg tega tudi naprednostni moment odločiven, tega tudi ne tajmo.“

Tako je; tudi mi se s njemamo s to izjavo.

Sicer nij mogel tudi noben razumen Glasovec ali Goričar resno na to misliti, da bomo mi v stiski mej Winkler-jem in Tonkl-jem, volitev zadnjega popirali, ali jo tudi samo pripustili. Preberite še eukrat vse, kar smo uže letos o klerikalnem kandidatu pisali in primerjajte to z našim mnogokrat izjavljenim muenj-m o Winklerju in njegovi kandidaturi.

Prvi nam je bil vselej Judež Iškarijot našega društva, ker mu je kot njegov glavni osnoveatelj letos nasprotno društvo z nasprotnimi namerami ustvaril. „Soča“ dere naprej, „Gorica“ vleče nazaj. Mi ga imamo za neznačajneža, saj je uže tolikokrat barvo spremenil, kolikorkrat je menil, da s tem kaj za svoje osobne namene doseže, pravi politični kamelion. Mi nijmo in ne bomo tega nikdar verjeli, da more pravi mož kar naenkrat iz liberalnega klerikalca, po tem

zopet liberalen, nekoliko časa z enim očesom na „Sočo“ z drugim na vlado škilijoč in zadajč klerikalno-pravnarski postati. Tacega politično-verskega klaviteza, moramo kakor si bodi pri vsaki priliki izpodrivati, kedar bi si hotel bodisi se svobodujaško ali z nazadnjaško krinko na hinavskem obrazu ljudsko zapanje prislepariti, ali se mu celo za zastopnika v deželni ali državni zbor vsiliti.

Res je na drugi strani, da smo vselej pondarjali, ka nij prav, da se volijo uradniki za ljudske poslance in posebno politični uradniki ne. Tega prepričanja smo še in ostanemo, je bomo tudi vselej zagovarjali, kedarkoli se nam kaka prilika ponudi, neprestano podučevaje naše ljudstvo in posebno Tolmince, naj pri volitvah ne uganjajo sentimentalne politike, to je, naj iz gole udanosti in hvaležnosti ne volijo svojih glavarjev in sodnikov v deželni ali celo v državni zbor. Dobri uradniki jim gotovo doma laže mnogo več koristijo, nego v deželnem ali državnem zboru, kder se lahko pripeti, da ali narodu ali sebi škodujejo.

A zdaj je šlo za ožjo volitev mej narodnim, občo spoštovanim uradnikom, kateri je posebno za slovensko uradovanje na Goriškem jako zaslužen in je naš dežel tudi v drugem oziru uže mnogo koristil — pa mej neznačajnim sebičnežem, kateri je se svojim častihlepim in koristolovskim postopanjem in posebno z osnovo novega društva in časnika toliko razdražeb zatrosil ali skoro bi rekl, duševno bratomorsko vojsko vnel mej Slovenci in Slovenci na Goriškem in nam posebno v Gorici celo socialno življenje popolnem zdušil; kajti njegova ohola brezaktnost je najbolje zakrivila, da je nastalo v naši čitalnici mejsebojno mrzeje strank, katere so se poprej vselej v najlepši siožnosti v nje prostorih shajale in zabavale. Zdaj drug drugzega pisano gleda, veseli večeri so nehali in težko se bode društveno življenje zopet obudilo, dokler bo on na krmilu.

In volitvi tacega moža naj bi se „Sočani“ udali, da bi „pravnarjem“ vstregli? Glejte no, gospodje „Glasi-Goričarji“ vsaj naivni ste v svojih zahtevah če ne — bedasti!

Winkler se je v imenu svojih tolminskih volilcev v prjaznem pismu do našega kandidata dr. Lavriča naši stranki približal. Oa je, kolikor nam znano,

za svojo prihodnost zadostno zavarovan, in če hoče, lahko odločno zagovarja, ne samo naše materjalne, ampak tudi naše narodne interese. Da bi se on uže koj o začetku odločno opoziciji pridružil, tega ne pričakujemo od njega, a mogoče je in mi se celo zanašamo, da stori to prav gotovo, če postane opozicija zadosta močna, da more zmagati ter nam pravičnejšo vlado priboriti. Vskakor smo pa preverjeni, da ho kot značajan mož rajši svoj mandat položil, nego bi zaradi kakoršnih si hodi uzrokov složno delovanje vsih drugih slovenskih, slovanskih in opozicijskih poslancev sploh se svojo passivnostjo ali celo z nasprotnim glasovanjem zaviral.

Obraunovanje pravi o malostih.

(Konec.)

Kedor ima denar tirjati ali druge stvari, katere se dajo z denarjem namestovati, zamore kot upnik po opominjajoči obravnavi prositi, da se izda pogojni plačilni nalog, če tirjani znesek ali njegova vrednost ne presega 200 gold. brez obrestij in zvranskih rečij. Tirjatve, ki se sploh ali za ta čas ne smejo pri sodnih iztirjati in menjice nijso predmet takega obravnavauja.

Take plačilne naloge smejo izdajati le okrajne sodnije, ozircna mestne odredjene okrajne sodnije, in pristojna je le tista, v okrožji katere ima dolžnik svoje domovje.

Proti osebam, neznanega stanovanja, ali proti takim, katerim bi se moral plačilni nalog vročiti zvnaj okrožja okrožne ali deželne sodnije, v kojem ima svoj sedež pristojna okrajna sodnija, ne more se izdati tak plačilni nalog.

Dotična prošnja se sme podati ustno ali pismeno. Če ima isti upnik, proti enemu dolžniku, več tirjatev, če tudi nijso ne v dejanski ne v pravni dotiki, sme jih vendar z eno prošnjo tirjati, ako skupaj ne prese-gajo 200 gld.

Plačilni nalog se izda brez razprave, in rekurirati se sme v osmih dnevih, le takrat, če se je prošnja zavrgla.

LISTEK.

Ženstvo pri Grkih in Rimljanih.

(Konec)

Pod cesarji so dobile ženske tudi pravico podedovati; s tem so dobile neizmerno premoženje, tako da so še možkim denar posejevale na visoke obresti. In ker so imele enake pravice z možkimi, tudi nijso bile več tako obrajtane zakonske dolžnosti. Ločitve so se vršile zaporedoma. Vzglede temu je dal še celo cesar Avgustus, ki si je prisvojil uže omeženo in tudi uže „blagoslovljeno“ Livijo za ženo. Paulus Aemilius je zapodil svojo soprogo rekoč: „Moji čevlji so novi in dobro delani, a nikdo ne vé, kde me žulijo.“ Tudi ženske nijso v tem zaostajale. Seneca je to hudo grajal in dejal: „Kako se bo prosta ženska sramovala ločitve, ko najmenitnejše gospé ne štejo svojih let več po konsulih, nego po svojih možeh, katere so zapustile; in naše ženske se možijo le za to, da se po tem ločijo, in ločijo se, da se zopet omožijo.“ Martial govori o ženski, ki je imela uže deset mož; Juvenal o drugi, katera je bila v petih letih žena osmih mož. Najzanimivejše je to, kar poroča v Ep. 2 sv. Heronimus, ki zagotavlja, da je v Rimu žena živela, ki je bila tri in dvajsetikrat omežena, in enega moža 21 krat žena.

Brez ugovora je bil pravni ženski stan za časa cesarjev na tako nizki stopinji, kakor nikder na novošeg-nih kraljevskih dvorih. A poleg tega nijma zgodovina

lepših vzgledov junaštva in zakonske zvestobe, kakor iz istega časa.

Avgustove hčere so tkale in pletle. Duševno izobražene ženske so združevale z najčestejšo ljubeznijo še druge prave ženske čelnosti. Lep vzgled nam je Cornelia, Pompejeva soproga. Druga žena se je rajše se sulco prebala, nego bi se bila vrgla v zapeljivčvo naročje. Paulina, Senekova soproga, je hotela po sili se svojim možem umreti; oba sta si žile prerezala, a ona je sopot oživela, „in spominjala se je hvaležnega srca še nekoliko let svojega moža, blede na obrazi in životu, ker manjkalo jej je pol življenja.“ Ko je Paetus obsojen, da se mora sam usmruti, so vsi dejali, kateri so poznali junaški značaj in zvesto ljubezen njegove soproge, Arrije, da ne boje preživela dolgo svojega moža. Njen zet, Thrasea, jo je sicer zarotil, naj tega nikar ne stori, in dejal: „Hočeš li, da tvoja hči z menoj umrje, če jaz umrjem“, i ona mu odgovori: „Če je s teboj tako dolgo in složno živela, kakor jaz s Paetom, po tem naj le umrje.“ Skrb sorodnikov za njeno življenje jo bila velika po takem odgovoru, a ona se zaleti s tako močjo v steno, da je na tla pala in omedlela. Ko se je sopot zavé, izpregovori: „Povem vam, da najdem smrt pa po težavni poti, ako mi po lehki ne dovoljite.“ Prepustili so jo sami sebi, in njena smet je bila gotovo najbolje vzvišena v starem veku. Paetus se je obotavljal sam-ga sebe usmrčiti, ona pa, Arrija, zabode si sulco v prsi, dá jo po tem možu, rekoč: „Paete, nou dolet.“ (Paete, saj ne boli. Plin. Ep. III. 16).

Bojši in srečnejši časi so nastati, ko so prišli Antonini na prestol. Preložitev prestola v Carigrad,

razširjenje krščanstva in uboštvo, katero so prenesli barbari v Rim, je tudi na нравnost dobro uplivalo, če tudi je še vedno Rim sedež največe demoralizacije ostal, kakor je tudi še dandenes. Začetek k boljšemu pa moramo iskati uže za časa stoičnega filozofa Epikteta, ki je svojim učencem priporočeval, naj se kolikor mogoče ogibljejo ženstva, vsaj prešeštvanja in nepostavnega zakona. Tudi pri paganih se uahajajo nekatera poročila, da je še celo zakon nekaj nečistega. Zenobia je namreč le toliko se udali zakonski postelji, kolikor je treba, da zarod dobi. Hyppatia je ostala, kakor krščanske svetnice, vedno deviškega stanu. Marcus Aurelius in Julianus sta bila najsijajniša zastopnika rimskega paganstva ob svojem času. Oba sta izgubila soproge zgodaj, oba sta bila zaradi čednostij hvaljena; a v njih čednosti je bil ta razloček, da Aurelius nij hotel dati svojim otrokom mačehe in je vzle pri-ležnico, Julianus se je pa ženstva čisto ogibal. In tega Julianovega nazora se je krščanstvo poprijelo, ker ono je devišstvo kot najvažnišo čednost spoznalo. V postavah prvih krščanskih cesarjev najdemo silovito gorečnost do devišstva. Ljudem, ki so se žensko ljubeznijo kupčevali, so ulivali rastopljen svinec v uha. Velike važnosti je bila tudi postava, ki je glediščnim igralkam dovoljevala po krstu zapustiti njih službo, ki je bila šola razbradanosti. Sv. Hieronymus pravi, da take igralke so hor hudičev in ravno tako zapeljive, kakor sirene. Vse postave, cerkvene in državne, so merile na to, kako bi se devišstvo ohranilo. Tudi so vzgledi, ki pričajo, kako globoko je ta nazor v ljudstvo prodril. Zgodovina pač nema lepšega vzgleda naravne nedolžnosti, kakor je pripoved o sv. Perpetui.

V plačilnem nalogu je treba jasno opomniti, da se zamore, omiliti ta nalog, le s tem, da se toženec temu izrekoma upre.

Tak dekret se glasi n. pr. tako:

Plačilni nalog.

s katerimi se gosp. Janezu Pahorju iz Planine h. št. 12. nalaga, da ima gosp. Petru Ličnu iz Pliskovice h. št. 15 v zajem danih 100 gld. 6° obresti od 13. oktobra 1871. naprej in 3 gld. stroškov za ta plačilni nalog plačati v 14 dnevih po vročbi, ali pa da ima zoper ta plačilni nalog v teh 14. dnevih podati svoj upor ki je edina pomoč.

Plačilni nalog se ima tožencu, in če jih je več vsakemu v lastne roke vročiti. Po pošti ga pošiljati nij pripuščeno.

Za upor je zadosti, da dolžnik pri sodnji ustno ali pisмено izreče svojo nezadovoljnost s plačilnim nalogom, uzrokov povedati nij treba.

Ako dolžnik o pravem času upor poda, po tem je plačilni nalog ob svojo moč. To velja tudi za primerljaj, če je upor podan le zoper en del tirjatve, ali če ga poda en sam dolžnik izmed vseh z njim toženih. Tak o pravem času vloženi upor se mora naznaniti upniku pa dolžniku.

Ako kedo drugi namesto dolžnika upor vloži, nij neobhodno potrebno, da pooblastilo ima.

Če je dolžnik plačilni nalog razveljavil, ne ostane upniku drugo nego to, da tožbo poda. Zato je naj boljše, da se po §. 19. te postave v pravdni tožbi tirja plačilo tirjatve in h krati plačilni nalog. Če poda toženec upor, po tem razpiše sodnja narok za obravnavo na podlagi tožbe. Prav tako ima sodnja storiti, če vidi, da ne sme izdati plačilnega naloga, ona ga torej ne izda, ampak napove narok.

Pisane vloge za plačilni nalog ali za upor se podajo le v enem spisu, vse drugo mora sodnja uradno opraviti.

Ako nij dolžnik plačal, pa se tudi nij upri ob pravem času, po tem dovoli sodnja upniku eksekucijo na podlagi plačilnega naloga in postave za okrajšano obravnavo. Upniku pa, ki ne tirja eksekucije v šestih mesecih, zastari eksekutivna ta pravica.

Tisti, ki je brez krivde zamudil čas za upor, sme prositi, da se stvar postavi v poprejšnji stan in to v 9 dneh po tem, ko je zamudo pozvedel, in je za držek odpadel. Upnik ima pa vendar pravico tirjati eksekucijo, toda le do zavarovanja.

Kedor to postavo premisli, prepriča se, da je zelo nevarna za dolžnike, ki dobro ne pregledajo in natakno ne razumejo dekretov.

Tudi navadni pravdar bi lahko mislil, da nij sile nobeno, saj nij v plačilnem dekretu napovedan dan, katerega ima k sodnji priči. Nepravilno bi pa bilo, ko bi sodnje take naloge izdajale Slovincem v nemškem ali laškem jeziku. Zatoraj naj dobro pazi vsak, kedor od sodnje kaj dobi v roke. Vi gospodje sodniki pa bodite pravični našemu narodu, saj vidite, da je slovenski jezik neobhodno potreben, da stranke ne trpijo morda nepopravljive škode.

Dopisi.

V Gorici 23. oktobra. — Ko bodo naši č. čitatelji današnji list brali, bodo uže vsi štirje goriški poslanci izvoljeni: Winkler, dr. Valussi, grof Coronini in menda baron Tacco, če se zaradi tega v zadnjem trenutku stvar drugače ne zasukne. Pri vseh štirih

Divja zver jo je imela raztrgati, in ko je pol mrtva z rogov pala, si je v zadnjem trenutku krilo popravila, katero jej je bila zver pretrgala. Neizmerno število ljudstvenih pravljic kaže, kakov sovražnik je bilo krščanstvo mesenim strastim. Tako pripoveduje sv. Hieronymus neverjetno pripoved o mladem krščenuku, da se je za časa Diokletianovega preganjanja, zvezan v prijetnem vrtu s svilnenimi, traki obdan od vsega, kar si more oko in uho želeči, s tem objemčkanju in ljubezni lepega dekleta odtrgal, da si je jezik o-ljel in ga jej v obraz pihal. (Vita Pauli.) Sveta Neža je bila očito stečena, in mladenič, ki jo je pogledal, je takoj osepel.

Priznati moramo, da je bil krščanski upliv za poboljšanje ženstva jako velik; na drugi strani se pa ne da tajiti, da je imelo to menenje, tudi svojo slabo stran. Jaz mislim, da to nij kaj srečna misel, če pravijo, ka zakon nij zato, da bi popravil, kar smrt učini, ampak da je le posledek prvega greha. Devišstvo jim je bilo ideal, vse drugo je pa grešno, čeravno so priznali, da tudi to mora biti. „Sé sekiro devišstva posekajma zakonak gozi“ pravi sv. mož; in največim edini veljavni uzrok je bil temu možu za zakon, ker tudi device rodi. (Lauda nuptias; laudo conjugium, sed quia mihi virgines generant.) V sled tega imamo brezštevilo vzgledov, da so se zakonski tudi vzdržali zakonske postelje. Sv. Gregor, — kateri je bil h nesreči oženjen — spisal je navdušen hvalni govor o devištvu, in toži, da je ta srečni stan devišva za njega za vedno izgubljen. Enak sem, pravi, volu ki polje obdeluje, katerega sadu pa nikedar ne užije; ali žejnemu, ki ima reko pred seboj, iz katere pa ne

volitvah je bila prec-j živahna borba mej klerikale in svobodnjaci in kedo je na vse zadnje zmagal — skoro bi rekli, da nobeden; kajti, mej vsemi izvoljenci je edini Valussi prononciran klerikalec, vsi drugi se naklanjajo bolj na liberalno stran, od katere so tudi pri volitvi največ podpore dobivali. Mlačnejše, nego drugod so se vršile volitve v Furlaniji, tako se nam na pr. pripoveduje, da so prišli v Romani k volitvi volilnih mož samo župnik, cerkovnik in še en mož (menda je bil cerkvi ključar), tam so se drug druzega malo ogledali in po tem sami sebe volili. Borba nij mogla biti posebno huda. Iz Fara se nam je poročalo, da je tam žid Levi, kateri je bil sam ud liberalnega odbora v Gradišcu, župnika volil za volilca; večje mlačnosti si pač ne moremo misliti.

V slovenskem delu naše dežele se je pokazala veliko bolj zbudena zavednost ljudstva pri volitvah volilnih mož in to posebno na Krasu, na vipavski strani in na Cerkljanskem. Stranki Sočana in Glasova ste si bili skoro povsed hudo v laseh in agitacija je bila od obeh strani uže kolikor toliko strastna. Se ve da vračajo Glasovci vse to, za kolikor je morda eden ali drugi meje dostojnosti prestopil, na našo stran, a mi ne vemo, ako bi se hotelo vse dotične prepire, obrekovanja in napadanja, vsa agitacijska sredstva sploh, katera so se pri letošnjih volitvah rabila, natančno preiskovati, kedo bi moral svoje oči nižej pobesiti Glasovci ali Sočani.

Če bomo v tem oziru napadeni, se bomo znali zagovarjati; nadaljnih razdražeb nečem mi začeti. Samo dvoje agitacijskih pripomočkov, to je eno Goričarsko in eno naše hočemo še tukaj mej sebj primerjati in naj bodo č. čitatelji sodbi, katero je bilo dostojnejše in poštenejše.

„Glas“ je v svoji zadnji številki priobčil pismo podpisano od Sočinega podpredsednika in tajnika, katero so dobili posamezni naši zaupniki, kako naj bi oni delali pri volitvah volilnih mož. To pismo je popolnem dostojno pisano in v njem nij prav nič tacega kar bi ne bilo uže, bog ve, kolikokrat, v našim listu razpravljali in priporočali. To pismo, katero razodeva našim zaupnim možem naše prave, odkritosrčne misli in namere glede volitev, je bilo gotovo najpoštenejše sredstvo, v dosego za našo stranko ugodnega izda volitev in „Glas“ je priobčuje z bombastičnim naslovom: Čujte, kako „Sočani“ agitujejo!

Zdaj čujte pa, kako so „Glasovci“ agitovali! Uže davno je bilo dognano, da bole naš deželni glavar grof Coronini kandidovan v mestih, trgovih in v obrtnijski zbornici. Ko je pa volilni odbor v Gradišči razglasil svoj program, katerega smo zadnjič priobčili in je Coronini izrekel, da je on odločno nasproten združenji Goriškega z Istro in s Trstom, ker bi ono naši deželi in posebno mestu Gorici nikakor ne hasnilo, je omenjeni odbor razglasil, da sicer ne javi Coroninija za svojega kandidata, a da mu tudi ne more nasprotovati, marveč da želi, da bi si dežela tako izvrstnega in velouplivnega zastopnika okranila. „L' Isonzo“ pa ga je v svoji zadnji številki v imenu tukajšnjih liberalcev izrekoma kandidoval.

In kako naši klerikalci? Pobožnemu doktorju Doljaku je najbrže v sanjah kaka nebeška prikazen velevala, naj kandiduje vpokojenega c. k. majorja Cattinelli-ja, o katerem nihče po vsem Goriškem nič več ne ve, nego da uživa nemoteno, dasiravno še krepak mož, svojo lahkozasluženo, pa tem obilnejšo pokojumo. Zvunaj Goriškega menda še tega ne vedo. A nebeškimi prikaznimi treba pokornim biti in tako je tudi

more piti, ali revežu, kateremu je še teže pri srci, kedar vidi bogatina pred seboj.

Dalo bi se o tem predmetu še mnogo in mnogo pisati, a bojim se, da uže to presaga meje mojega napisu, ker namenil sem se popisati le pagansko-ženstvo davnih klasičnih narodov. Zabilježati imam pa proti koncu, da se je žensko stanje, posebno v sled krščanstva, zibalo iz enega ekstrema v drugega. Kakor ne moremo odobravati rimske demoralizacije, posebno ne v prvem stoletju pred Kr-stom, ravno tako se nam gnjusi brezsrčna askesa nekaterih prvih krščenukov. Se ve, da nij manjkalo tudi tedaj pametnih ljudij, ki so naši edino pravo pot, srednjo pot mej obemo ekstremoma. To srečno pot so izraževali pesniki v svojih umotvorih. Ljubezen mora biti, a ljubezen naj bo čista in blaga, naj je niti smrt ne razruši. Dido je to v lepih versih izrazila:

„Ille meos, primus qui me sibi junxit, amores Abstulit; ille habeat secum, servetque sepulchro.“ (Aen. IV. 28.)

Zgodovina ima tudi mnogo vzgledov rimskih žen, da so v cveteči mladosti in lepoti po smrti svojega moža samo za se živele in se le umrlega živo spominjale. „Živo ženo ljubiti“ pravi poznejši rimski pesnik, je radost, mrtvo pa dolžnost.

„Uxorem vivam amare voluntas; Defunctam religio.“ (Statuta, Sylv. V.)

S tem naj bo ta spis končan, morda se mi bode kedaj prilika ponudila tudi nekoliko besedij izpregovoriti, o poznejšem razvitku ženstva do današnjega dne. M. R.

pobožni oča Doljak naglo sklical svoje verne otročice, ter jim dal odločno povelje: Hajd, in delajte in pritiskajte; Cattinelli mora naš poslanec biti! Na to se je lepo na tihem prikrizla in naglo drobna v židovske ulice, kder se zgubi v neki hiši. Še isti dan so dobili Tolminci sledeči telegram:

„Coronini für Laurich gestimmt, Candidat für „Städtegruppe ist pensionierter Major Karl Ritter Cattinelli für Italiener und Slovenen, den Coronini kandidiert NIEMAND, melden Sie diess nach Karfreit, „Flitsch.“ Advokat Tonkli.

Enaka poročila so romala po vetru tudi v Kobarrid, Sežano, Bovec, Ajdovščino, Kanal.

In kak odgovor je dobil goriški Costa na svoj telegram: Vsi slovenski trgovci so volili brez posebne agitacije soglasno grofa Coronini-ja za državnega poslancu; pravimo soglasno, kajti parglasov, katere je dobil Cattinelli od posameznih duhovnikov ne more soglasnosti kaliti.

Iz Tonkli-jevoga agitacijskoga pripomočka pa vidimo, da se je on zdaj ne samo slovenskim klerikalcem popolnem v naročje vrgel, ampak celi združeni armadi, po koje migljaji uže celo z lažljivimi telegrami slovenske volilce zapoljuje.

Ad ceptandam benevolentiam nij zabil zadnji „Glas“, niti Tonklijevoga telegrama omeniti, da je Coronini glasoval za Lavriča ali Laurich-a. Ubogi gospod grof, če je resničen italijanski pogovor: „Il prete non perdona mai“, niti absoliucije ne doboste zaradi tega strašanskega greha in kam pojde na vse zadnje Vaša nesrečna duša? Pa le pomirite se, kamor pojde Vaša, pojde tudi ogromna večina tolminskih, ajlovskih, sežanskih duš — sploh samo intelligentne duše; ne bo se jej tedaj hudi dolzega časa, naj pojde kamor hoče!

Volitev v mestih in trgovih se je udeležilo nenavadno mnogo volilcev. V Gorici so klerikalci kaj živahno delali za Cattinelli-ja, a liberalna stranka, katero se se pridružili vsi slovenski trgovci, je sijajno zmagala. Izmed oddanih glasov je dobil Coronini 652 in Cattinelli 157. Nekoliko se jih je razkropilo na druge. Slovinci smo se pri tej volitvi ozirali na neutrudljivo delalnost kandidata za vestransko pospeševanje materjalnih koristij naše dežele in smo eno oko zatisnili, spominjati se na Lavrič-ovo deželno odhornoštvo in na dr. Abram-ovo tajništvo (gosp. glavnik uže vé, kaj menimo) Nadejamo se, da bo znal g. grof Coronini kot državni poslanec sposobno ceniti soglasno izkazano mu zaupanje.

Ožja volitev mej Winkler-jem in Tonkli-jem se tudi nij vršila brez agitacije, v sled katere je združena Winkler-Lavričeva stranka pridobila nekoliko glasov, Tonkli-jeva jih je pa izgubila. Winkler je zmagal s 156 glasovi proti 83, kateri je dobil dr. Tonkli. Kapla. Marko Valles se je povrnul s Krasu z dolgim nosom, kaplan J. Stres je pa nesel iz Gorice napete šobe domov. Zdaj le po nas pseudo-svobodujacih, kateri smo volili in priporočevali rajši c. k. Winklerja nego svobodnjaškega (?) dr. Tonkli-ja! Le pridno metajte, samo varujte se, da kamenje na Vas nazaj ne pade!

Danes je volitev zadnjega goriškega poslancu. Volilni odbor v Gradišči priporoča velikim posestnikom bar. Tacco-a, ker je podpisal njegov program, „L'Eco del Litorale“ priporoča tudi bar. Tacco-a, ker je nek- daj povoljno prestal klerikalni izpit; „Glas“ pa nasvetuje grofa Pace-ta in mi se ta pot izvan edno pridružimo „Glasu“ če je baron Tacco res prestal omejenji klerikalni izpit — in če grof Pace sprjme kandidaturu. Zadnji nam je Slovincem pravičen, je politično izobražen in, kakor slišmo, liberalen; bar. Tacco pa, če je res podpisal program za združenje z Istro in Trstom, kar bi Pace nikdar ne storil, in se je ob enem pri klerikalcih spovdal — nam ne more nikakor ugajati. A vse to se nam pozdeva, da je „L'Eco“ svojo izjavo o Tacco-rem izpitu tako nekako izdihnil, kakor lisica v basni, ko nij mogla zrelega grozdja doseči. Intelligencija v mestih in trgovih, pa mej velikim posestvom se ne da tako lahko zlorabiti za klerikalne nakane, kakor nezavedeno ljudstvo v furlanskih vaseh in kakor večina politično malomarnih meščanov v Gorici pri mestnih volitvah.

V pondeljek je bila volitev novega župana v Gorici. Nasproti sta si stala kandidata c. k. notar Perincelo in pl. Bosizio c. k. vpokojeni uradnik. Dvakrat zé je glasovalo, in nobeden nij dobil absolutne večine. Morala sta zrebati in osoda je odločila sa Perincello-a. Po tem takem ima naše mesto „u“ boljše podestà per sorte. Naj bi po njem tudi naše mesto osoda zadela!

S Tolminskega, 21. oktobra. [Izv. dop.] V zadnjem svojem listu je prin-sel „Glas“ dopis s Tolminskega (beri iz židovske ulice v Gorici), v katerem nam nasproti vsem dosedanjim poročilom dopoveduje, kako slabo se véte cestni odbor tolminski s svojim načelnikom, okrajnim glavarjem Winkler-jem vred, češ, da, mej tem ko se cestni odbor goriškega glavarstva jako hvalevredno obnaša, ne more se delovanje cestnega odbora tolminskega popolnoma odobravati; da, po tem ko je bila cesta Tolmin-Grabovo-Petroverberdo deloma, namreč do Podmelec uže dodelana, so še le začeli de-

lati boljše potrebno cesto iz Tolmina do Cerknega; da nij ta zadnja cesta, za katero je tudi deželni zbor goriski uže več denarne pomoči dovolil iz deželnega zaloga, še danes nedodelana, da je le sebičnost nekaterih Tolmincev zadolžila, da se zdaj manje potrebna črta čez Petroverberdo izdeluje, predno je cerkljanska dokončana; da je tudi tolminski glavar le orodje tacihi sebičnih Tolmincev, kakor je bil poprej tolminski paša Grassmann; da bi glavar Winkler vendar le zamogel kaj storiti, da bi si občine okraja tolminskega napravile vožne poti, in če ne drugzega, da bi jih zamogel vsaj na to napeljevati; da (Glasov dopisnik) tega ne ve, ali dobi tolminski okraj kedaj ta kega glavarja, da mu bude tudi glede komunikacije še kateri drugi kraj na mari, ne le samo trg Tolmin; da pa toliko ve, da se je dozdej v tem oziru od ene strani prav kratkovidno, od druge strani pa prav enostransko ravnalo.

Dobro jo zna mož povedati, le škoda, da misli, da ve kaj, med tem ko prav za prav ne ve nič. On ne ve namreč, v katerem stanu je cestni odbor tolminski pred 5 leti, ko je bil ustanovljen, ceste tega okraja prevzel; pa ne ve, s kakimi težavami so ceste v planinskih krajih delajo, kakor tudi ne ve, da cestni odbor sè svojim načelnikom vred, ker nij, ko je svojo službo nastopil, v obširnem tolminskem okraju še nikdar našel narejenih cest, in ker po dopisniških besedah ceste veliko denarja požrejo in odbor nima milijonov na razpolaganje — ne more delati čudežev; on ne ve, da v cestnem odboru tolminskem ne sedi noben Tolminec, in da nij pri volitvi tega odbora prišel vanj iz županij Tolmin, Libušnje, Volče, Sv. Lucija in Grahovo, tedaj iz 29 katastrskih občin, ki največ davka plačujejo, ne en zastopnik, mej tem ko jih je prišlo iz danjih 9 katastrskih občin — šest, da ne more po tem takim pri delovanju cestnega odbora „sebičnost Tolmincev“ prav nič zadolžiti; on dalje ne ve, katera od obeh cest, namreč ali cerkljanska, ali ona kraj Bače čez Petroverberdo je bolj potrebna, ker mu, da bi to vedel, manjka prave razumnosti; on ne ve, da je cestni odbor, od kar obstoji, pod vodstvom svojega načelnika ceste cerkljanske ali kraj Idrije tukajšnim oviram vkljub od cerkljanske meje navdol skozi Tribušo, Šap in Idrijo do Bače do cesarske ceste; on ne ve, da mej tem ko je bila cesta kraj Idrije uže leta 1870 toliko dodelana, da je bilo mogoče, jo skozi, namreč od kranjske meje skozi Slap (kamor je segnila stara cesta) do cesarske ceste za občinske odpreti, tako da se je leto za leto prevz. nadškoj goriski po nji peljal, ko je šel v Cerkuo hriat, in med tem ko je uže občin v Kotu in na levem bregu Soče od sv. Lucije do Ladri tudi uže svoji, če ravno še slabi vožni poti — ne ve namreč, da je območje nasejena Baska dolina, po tem ko se je zadnja pet let onot ceste od Podmelec skozi Kuzo in Grahovo do Koritnice izdelala in tudi v občinah Oboko in Pouterdo delati začela, vendar še tri ure hoda brez vožne poti; on tedaj ne ve, da ne bi bilo pravico, da bi prebivalci vzhodnega dela okraja tolminskega še dalje ostali ločeni od družih prebivalcev tega okraja in dežele goriške sploh, zlasti ker skladajo oni sami uže skozi 5 let še posebej 100 odstotno doklado k d. v. kom za cesto, in bodo morale ob svojem času tudi pomagati, da se drugod uže obstoječe ceste, kakor gre, popravijo in predelajo; on ne ve, da se je dozdej vsako leto za cesto v Kotu postavil v predudarek skladovnih cest primeren znesek, kateri se porabi za isto cesto, po tem ko bo razsojeno, ali se ima ta cesta predelati po stari ali po novi črti; on, ki je povedal, da je deželni zbor gorisk. za cestno črto cerkljansko iz deželnega zaloga uže več denarne pomoči dovolil, ne ve, da se je za uje, pa tudi v zadnjem času za enak pomoči iz državnega zaloga poganjal posebno okrajni glavar Winkler; revež ne ve, da se mu mora, ker po vsem trdi, da je tolminski glavar le orodje „sebičnih Tolmincev“ in da mu je mar le za sam trg Tolmin, zaradi takega neumnega zadržanja vsak pameten človek le v zobe smejati, zlasti ko pomisli, da je bila cerkljanska cesta po nasvetih Winklerjevih dobila uže dokaj lepih tisoč, preden je bil dovoljena le en ki jcar za cesto kraj Bače, ki se sicer dela vsemu okraju in tudi deželni v prid; vrh tega „Glasov“ dopisnik, ki misli, da bi okrajni glavar vendar tudi gledel občinskih cest lahko kaj stoniti zamogel, ne ve, da je bila po njegovem (glavarjevem) nasvetu v deželnem zboru sklenjena postava, vsled katere smejo posamezne občine, ki izdelujejo svoje lastne ceste in poti, dobivati primerno podporo iz zaloga skladovnih cest; on ne ve, da se po tej postavi pri nas uže občine Nemški Rut, Drezenca, Lavek, Tribuš, Zadrje dobile primerne denarne pomoči tudi uže namerjane občinam Št. Viška gora, Podbela, Temine, Lom in Bača (pod B. rdom); on ne ve, koliko si je glavar Winkler uže prizadeval zato, da bi občine Zakrč, Ravan, Orhek, Jesenica, Bukovo, pa tem Novake in Šebelj in celo Soča in Trouta kmalo začele delati svoje ceste, pa mu lahko to povejo dotični župani in občinska starišstva; on, ki je pri vsem tem izrekel, da se je dozdej na Tolminskem v cestnih zadevah prav kratkovidno in enostransko ravnalo, ne ve, da je o tem sam gospod namestnik, ko je nedavno okraj obiskal, drugače sodil, ne ve, da je le on enostranski in prav kratkoviden, če ne dopolnoma slep, in da ga šteje vsak, ki je bral

njegov dopis, za bedastega blebetača in nesramnega opravljevca.

Nij čuda, da on tako piše; strast stori človeka slepega; hotel je vreči svoj zadnji atut. A čuditi se moramo, da sprejema „Glas“ nalašč v svoje predale tako tvarino.

Naše ljudstvo, ki ve brez takih prerokov, kako ima ravnati, dalo je zadosti razločen odgovor.

V Mirnem 12. oktobra. [Izv. dop.] Zadnje dni septembra došel sem srečno na Dunaj v veseli rokodelski družbi. Oglelal sem si mesto, bil sem tudi na zvoniku sv. Stefana, odkoder se mi je odprl veličasten razgled; občudoval sem velikaško mesto, a tudi okolica je lepa, posebno pa kaže neizmerna razvitek obrtništva. Kamor-li se ti oko vpre, povsod vidiš same le tovarne. Naposled sem šel, kar je bil tudi moj namen, v razstavo. Res, to je svetovna razstava! Razloženo je tukaj vsakovrstnih umetnih del in lepih pridelkov raznih dežel, domačih in tujih. Skoro bi rekel, da je prava nezmotljivost nemogoča, toliko si upa človeška roka in umetna glava. Vsega mi nij mogoče popisati, a pripravljen sem vsakemu vstreči po moji moči, kar zadene mojega rokodelstva, ključavnega mehnikarstva. Tudi sem uže goriški kmetijski šoli nasvetoval nekoliko strojev, ki bi bili koristni našemu kmetu. Slavnemu odboru kmetijske družbe priporočam, naj mojih nasvetov gledé priskrbljevanja modelov nikar ne spregleda.

Deveti dan sva šla, moj prijatelj in jaz, tudi v Klostereuburg; želel bi, da bi si naši kmetje tukajšnje vinograde in poljedelce ogledali, in sprevideli, da nismo malo v umnem gospodarstvu zaostali. Tamošnja klet je tudi kaj zanimivega. Polni vinski sodi, z mahom obraseni, to nij kar si bodi. Trinajsti dan od mojega odhoda iz Goriškega vzanem slovo od slavnega glavnega mesta, ter se vrnem v domače kraje.

H koncu se srčno zahvaljujem goriškemu odboru za dunajsko svetovno razstavo, ker on mi je pripomogel do tolicnega poduka in veselja.

V svojem in v imenu dražih
ANT. FERLETIČ l. r.
ključavničar.

S Kraša 21. okt. Zgodovina nam pove, da, kar nijšo mogli večsili mogočni možje doseči, doseglo se je sè zvižajo po ženskah, kar se še dan danes gostoma izgodi. Zato pravi prislovica, da ženske vladajo svet. Da je ta prislovica merodajna, čutijo tudi gospodje nune; kajti, kar se ne more naravnost od njih doseči, doseže se posredno po nuni kuharici. Pravijo da v Ljubljani še škofuje le Urška.

Vsled takega prepričanja so novejši čas jeli gospodje nune na terdoznačajne može po ženah uplivati.

Nekaj enacega se je moralo v ožji volitvi na Krašu učiniti z namenom, da bodo ženske pomagale na Dunaj veličnemu farizeju dru. Klečaplaza II. — A kraševci nijšo brijske ovce, ki so vse šle za prvo čez germ in stern. Nekateri pa hočejo celo reči, da je k omamljenju necega znač je pripomogel tudi mežnar Steklinovič; češ, da se je o svojem času prav v ta namen poslužil nekaj blizo takega, kakor čitamo v basni od lisice ko je videla krokarja na drevesu s kosom sira kljunu. Pa za zdaj naj bo — kar je, je.

Mi kraševci vendar smemo biti ponosni; prvič da smo vso farško mešetarijo, v kateri so še celo vero zlorabili, tako možato odbili; drugič da smo v ožji volitvi toliko politične zrelosti pokazali, da je več zaupati značajnemu uradniku, nego neznačajnemu in sebičnemu farizeju, Klečaplazu.

Goriški okoličani in sosebno vi Brici, le bodite verne ovce, saj smo tudi mi kraševci, kar prava Kristova vera zahteva. A v političnih zadevah in svojih pravicah ne bodite brez glave, če hočete kaj več veljati kakor sužni hlapei. Zarad Vaše nezrelosti utegnemo goriški Slovenci v napredku sedanjega veka zaostati, kar nam se uže tako od vseh strani očita.

Nekdajki Savel v „Soči“, po spreobrnjenji pa Pavel v „Gorici“ in stotnik seršenje armade, ki je poslednji čas vsled svojega neutrudljivega delovanja dosegel zlahten naslov:

„Renska baba brezrežona“, je bila prišla. kožji volitvi v Sežano vernih ovac iskat, pa je samo 12 vertoglavih dobila. Drugo so bili sami divji kozli z „režonom.“ Mito jej je bilo pri sre, ko je videla da je izgrešila pot svojega poklica in se prepričala, da farizejstvu ne pomore več ni Bog ni sveti božji križ, amen. Še nekaj za kratek čas. — Po ožji volitvi se zberó volilci pri Vorliju v Sežana, tam so bili prav židane volje, sosebno ker so imeli dr. Lavriča mej seboj, kateri se je prišel kraševcem zahvaliti, da so mu pri prvi volitvi dali veliko večino glasov. — Mej obedom je bil pogovor in dr. L. je volilecem razkladal, kaj je federalizem i. t. d.

Na to se oglaš nekdo in pravi: „duhovni so nam postavili čuka Tonklija, da bi tiče lovili; na brgone so jim šle tašce iz goriške okolice, namreč Brici in Gorjanje, pa mi kraševci nismo tašce, ki so koj vsedejo na brgone, mi smo vrabei.“

V Celji dne 20. oktobra, [Izv. dop.] (Dr. Jože Vošnjak je naš poslanec! V volnem okraju Celjskem dobil je v prvo Kosar večino glasov, namreč izmed 189 dobil je dr. Vošnjak le 61 glasov, in v okraju Brežičan

dobil je pri prvi volitvi dr. Vošnjak 26 i Kosar 26 glasov.

Pri ožji volitvi popoldne od treh do štirih dobil je dr. Vošnjak 76 glasov in ker je bila nadpolovična večina glasov Brežkega i tukajšnega okraja 149, in ker je dobil g. dr. Vošnjak v Celji i Brežicah 162 glasov, tedaj je on naš poslanec!

Oa nas bo primerno zastopal — klerikalca pa potrebovati ne moremo! Čuda je le, da v Celjskem okraju še tako živo simpatizirajo za klerus!

V volim dvorani so se fanatični kaplani sladko na smeh držali, ko so kmetje vedno klicali „Franc Kosar!“ Vsak trenutek so bili pripravljene protestirati in večkrat so jeli uže mrmati ali — brez uroka!

Pri volitvah je interveniral okrajni glavar iz Brežic, po imenu Jossek.

Volitev se je vršila dopoldne od 10 do 1/2 1 ure. V četrtke bomo imeli volitve celjakega mesta i trgov v celjskem okraju. Poročil vam bom nemudoma.

V Konjicah pa se je izvolil z veliko večino posl. Seidl, to je nasprotni kandidat.

Upam da Vas bo sreča ktera nas je po izvolitvi g. dr. Vošnjaka, nas zadele, ravno tako veselila, kakor veseli tudi nas! Naš poslanec dr. Vošnjak naj živi!

V Trstu 19. oktobra. [Izv. dop.] Odkar ponosni Adrija slovenske bregove pero nij še imel narod slovenski na njenih obalah tako živahnega gibanja, kakoršno je bilo pri volitvi poslanca 16. t. n. v državni zbor. Pokazali so okoličani, da po njih žilav teče vroča kri, katero, ako bi zahteval narodni in državni korist, radi do kapljice dadó. V hroniki okolice je zaznamovan sè zlatimi črkami dan 16. oktobra 1878; v večni spomin naj stoje primorski junaki jadranskih obalov materij Sloveniji, ktera ponosno gleda na svoje sinove, ki stražijo trdno in hrabro skrajne meje mile domovine.

Vrli okoličani tržaški, napočila je zora, poklicani ste govoriti besedo proti zatiranju vam milega naroda ter tirjati pravico zadostovanja. Sijajna zmaga vrlih okoličanov je napravila senzacijo v lahonskem taboru, ko je bitvo dobila z 1103 glasovi proti nasprotnemu kandidatu, kateri je le 356 glasov vjel. Okoličani so stali trdno; ne besede, ne novci, niti žuganje jih nij niti za las premaknilo od svojega prepričanja; volili so vsi svojega domačina in spoštovanega moža cele okolice g. Nabergoja.

Starčki po 80 let in čez, — eden je imel celo 100 let, — so prišli volit po več ur daleč v Trst, ter se izrazili, da so pripravljene priti vselej, kadar bo šlo za narod, da jih ne ustraši nobena ovira. Slava vam vrli okoličani; od Drave do Adrije vas sosedje slavé in Vi ste jim v vzgled.

Ne smem pa pozabiti častiti duhovščini v okolici v imenu naroda srčne hvale izreči; ona je z besedo in dejanjem pripomogla obilo k slavni zmagi; konstatujem, da je častita duhovščina okolice vzgled duhovnom vse „Slovenije.“ Ozri se, ti fanatično duhovsko krdelo goriške, ljubljanske in lavantinske škofije v Trst in njegovo okolico, tukaj nijnamo strank, nijnamo razcepjeni v dva tabora, delamo vsi za enega in eden za vse. Vsakemu je sreča naroda glavna stvar, vsak želi omike in hrepeni po svobodi, da zasije enkrat solnce ter stopi led, kateri je toliko časa pokrival in pustobil ubogi narod. Pri nas nij pravok in pravnarjev, ne klečaplazev ne kosoklepačev, tudi ne doktorjev. Mi vsi delamo bratovsko in nihče nij tako aboten, da misli, ka je vera res v nevarnosti. Narod tu je v nevarnosti, in temu proti Lahon in Nemeč upihnti luč življenja in le tega hranimo z ščitom edinstva, bodi si duhoven, bodi si posveten. V drugi vrsti pa gre zaslužena zahvala prostomu kmetu, Purču, kateri je bil vedno prvi in je neutrudljivo delal na gledé na sovraštvo protivnikov niti zapeljivih desetakov, ktere bi si bil lahko pridobil, pa geslo vse za naroda, omike in svobodo je bilo mu talizman.

Politični pregled.

Volitve so deloma uže izvršene, deloma pa se še vršijo. Pri nas na Slovenskem se je pri teh volitvah pokazalo, da naš narod se hoče povzdigniti do višje stopinje; skoro povsod, so zmagnali kandidatje napredniške stranke, kar je na vsak način znamenje, da slovenski narod se hoče oteti spon duševnih in vsakih, ki so ga dozdej vezale na temoto in da hoče napredovati v eni vrsti z drugimi evropskimi kulturnimi narodi. V tem obziru so se posebno odlikovali Notranjci, kateri so vkljub živahnai klerikalni agitaciji z veliko večino izvolili liberalnega kandidata Razlaga za svojega poslanca. S tem je vsaj na Notranjskem odklenkalo prvašji svojati in to je prav, ker narodi ne potrebujejo ovčarjev, ampak pravih ljudskih mož.

Na Dolenjskem bil je izvoljen liberalce Viljem Pfeifer, poštenjak in narodnjak skozi in skozi, in grof Barbo klerikalen kandidat v tretji skup-

šini pa je prodril načelnik kranjskih nemškutarjev Dežmann bejda zato, in ker so mu stari popolnoma nezmožnega protikandidata postavili. Prvaški kandidat v gorenjskih občinah pa se je moral, kakor kreatura, na prvaško komando umakniti grofa Hohenwartu, ker so prvaki videli, da z Notranjci nič ne opravijo in izvoljen je tedaj na Gorenjskem grof Hohenwart. Mi s to volitvijo nismo nazadovoljni, ker Hohenwarta se ustavoverci strašno boje, češ, da on bo vso opozicijo organiziral ter jo vodil proti sedajni centralistični vladi. To pa nas veseli, da so prvaki dobili dobro lekcijo. Hohenwart je v nekem pismu katerega je g. Domicelj priobčil v „Novicah“ tudi omenil nekega pisma našega urednika. Naš urednik je v omenjenem pismu samo to pisal, da bi bili pod Hohenwartom goriški Slovenci kmalu postali žrtev, ker po njegovem ministerstvu predložena nova volilna postava bi nas bila, če sprejeta, izročila Italijanom na milost in nemilost. Kar je naš urednik g. Domicelju pisal, je vse resnica; kdor ne veruje naj bere „Soča“ od l. 1871., ali pa naj se prepriča iz doželnoborskih zapisnikov od istega leta. Tedaj se zavarujemo proti temu, kar je g. grof pisal in g. Domicelj priobčil gledé našega urednika.

Na Štajerskem je v volilni skupščini Celje-Brežice po hudem boju proti klerikalcem in ustavovercem pri ožji volitvi zmagal znani svobodoljub in stari boritelj na narodnem polji, dr. Vošnjak; v skupini Ptuj-Rogatec-Ljutomer pa je prodril slovensko klerikalni kandidat, g. Hermann. Žalibože je v skupini Maribor-Slovenjigradec-Konjice naš liberalni kandidat, prof. Pajk z lepo manjšino padel in je bil izvoljen Nemeč Seidl z razločkom samih 26. glasov.

Na Koroškem sta oba narodna kandidata propala se znatnimi manjšinami, kar kaže, da morda uže pri prihodnjih volitvah tudi na Koroškem zmagala naša reč.

V Istri je od 4. en sam narodni poslanec g. Vitezich prodril, biskup Dobrila pa je častno propal.

Najslavnejši za slovenski narod se je vrsila volitev v tržaškem četrtem volilnem razredu; tam je bil izvoljen vrli narodnjak naše stranke g. Nabergerj z ogromno večino od 1103 glasov od oddanih 1500. S tem so okoličani pokazali, da Adrija nij še italijanska, ampak da jo Slovanstvu varuje krepak slovenski narod (glej dopis iz Trsta). Če govorimo o volitvah na Goriškem, tako moramo brizko obžalovati, da smo v tem obziru zaostali za vsemi drugimi Slovani. Mi imamo najboljšega, in morda najsvetejšega moža na Slovenskem mej seboj; vsi slovenski naprednjaki so se ozirali na nas in od nas pričakovali, da bomo možu hvaležnost izkazali, kateri ima največ zaslug za vzbuditev Slovencev na Goriškem. A vse zastonj, Sočina stranka je sicer storila svojo dolžnost, pa mračnjaki so rogovilili z najnesramnejšimi pripomočki, obrekovali so našega kandidata na čudne načine, pa vse skrivno, ker mračnjaki se bojé luči in tako je prišlo, da je dr. Lavrič padel le za 2 glasa in da je prišlo do ožje volitve mej Tonkljem in Winklerjem in da je naša stranka prišla v položaj, zbirati mej neznačajnem človekom, ki se je prodal nazadnjaški stranki, pa uradnikom popolnoma poštenega značaja. Vrli Kraševci in volilci iz Vipavskega so sami takoj odločili, da neznačajnega in sebičnega moža nočejo voliti, temveč mu hočejo zabraniti, da ne doseže svojega umazanega namena; zatorej pa so vsi oni liberalni volilci pri ožji volitvi glasovali za Winklerja, kateri je bil izvoljen z ogromno večino, mej tem ko je Tonkli nekoliko glasov manje dobil, ko pri prvi volitvi.

Mi ne moremo svetu zakrivati, da nam je bilo težko odločiti se za uradnika, a mi nismo mogli drugače in ker g. Winkler dobro pozna položaj naše stranke, katera je odločila njegovo zmago, se nadejamo, da se bode na želje našega društva oziral in zmerom tako postopal, da si ne bomo smeli očitati, da smo z njim narodni stvari škodovali.

Ravno tako se menda smemo nadejati, da se bo naš poslanec za mesta in trga, dež. glavar grof Coronini, ker so ga većinoma izvolili Slovenci, davši mu čez 360 glasov, oziral na naše duševne in materialne potrebe, ter v tem obziru bil popolnoma pravičen obema narodnostima na Goriškem.

V furlanskih občinah je bil izvoljen duhoven dr. Valussi, kakor se sliši, federalist v zmislu naših pravnarjev; boljše tako, kakor pa, da bi prisel zopet kak Depretis.

Danes voli naše večko posestvo; skoro gotovo bo izvoljen baron Tacce, vkljub temu, da „Glas“ grofa Pace-ta kandiduje, ker še ital. klerikalni list „L' Eco del Litorale“ je zadovoljen s Tacco-am, češ, da ital. klerikalci se vjemajo z njegovim programom, kar pa „Isonzo“ ne vidi rad in zatorej klerikalcem očita jezuitizem itd. Nam pa se hoče dozdevati, da to kar je Tacco odgovoril klerikalcem na njih vprašanje (glej zadnji „Isonzo“) je tako pisano, da ugaja zmernim klerikalcem in zmernim liberalcem; smemo reči, da g. baron zadel „le juste milieu.“

Danes volijo tudi Kranjska mesta; v gorenjsko-notranjski grupi morda, pa prav teško zmagal dr. Zarnik; Costa gotovo propade; v dolenski grupi pa bo Horak skoro gotovo propal proti nemškutarju Kočevarju. V Ljubljani se je dr. Razlag, kateri je imel največ šans, odpovedal kandidaturi in tako zagotovil zmago nemškutarjem, ker g. Vilhar nijaa zadosti veljave, da bi se sč Schafferjem meril.

Dolenje štajerskih mestih je mogoče, da danes zmagal kandidat liberalno-slovenske stranke, doktor Pruss, pa po teški borbi. Sploh ne moremo biti posebno zadovoljni z izidom prvih direktnih volitev zdaj pri nas na Slovenskem; od 19 kandidatov bomo komaj zmagali z 10 Slovencev starimi in mladimi.

Na Českem je ostalo v pri starem; odložile bodo volitve v velikem posestvu. Na Gorenje-Avstrijskem in na Štajerskem pa so ustavoverci mnogo izgubili; tamošnje volitve v kmečkih občinah so većinoma izpadle v zmislu pravne stranke, enako na Tirolskem; ustavoverci ostanejo popolnoma na cedilu; na Poljskem je dozdaj izvoljenih polovico Poljakov, polovico Rutencev, a vsi so več ali manje federalističnih načel; v Dalmaciji bodo volitve tudi narodnjakom ugodno izpadle. Vse kaže na to, da federalisti bodo imeli većino v drž. zboru, samo če Čehi pridejo na Dunaj. Ustavovorni listi sploh ovajajo, da ustavovercem nij slo posebno dobro pri volitvah in da so posebno v kmečkih občinah mnogo izgubili.

Nemški cesar je na Dunaji in zopet se ponavljajo vse one slavnosti, katere so bile za ruskega carja in ital. kralja; zopet nemški listi pišejo o trdni zvezi in o prijateljstvu mej Nemško in Avstrijo, pa vse to so le prazne fraze; vsak list piše tako, kakor želi njegova stranka, da bi prišlo. Vsi listi razpravljajo neko pismo papežovo pisano nemškemu cesarju, v katerem prvi zadnjemu očita, da preganja katoličane itd., na kar mu cesar prav oestro odgovarja in mu graja je katoliški klerus in posebno škofo mej drugim reče, da on ne potrebuje posrednika mej bogom in seboj.

Razne vesti.

(Baron Tacce) nij naredil klerikalcem nobenih koncesij, ampak je na vprašanja, katera so mu predložili, v zmernem liberalnem zmislu odgovoril. Kolikor smo poizvedeli od volilcev, bo danes gotovo zmagal z veliko večino. Nam tudi prav! (Je zmagal. Ured.)

(Pojasnilo) „ključa“ za metrično mero je natisneno in se s „ključem“ vreč pri Seitzu prodaja po 4 kr.; tudi pri pisatelji, č. g. And. Znidarčič-u viharju v Banjšicah. Vas sluga And. Znidarčič.

(Čitalnica v Rojani) povablja vse častite udeležence, katero napravi v nedeljo dne 26. t. m. ob 5 uri popoldne. Odbor Čitalnice.

(Nova brzojavna postaja) 19. t. m. se je odprla nova brzojavna postaja v Kostanjevici na Dolenskem.

(Vabilo k besedi), ki jo napravi „Vipavski Sokol“ dne 26. Oktobra 1873 v čitalnični dvorani.

Predstavljalo se bode: 1. Na Preširnovem domu, kantata, besede Svirarjeve, napev Ipavčev. — 2. Na vlast. — česka. — 3. Darilo, samospjev, besede i napev. — 4. Večerna, zložil Vendler. — 5. „Strup“, veseloigra v dveh dejanjih. — 6. Kocjančičev venec slovenskih pesnj. — 7. „Poštena deklica“, šaloigra v enem

dejanji. K tej besedi vabi uljudno vse častite rodoljube odbor. Vstopnina 20, sedež 20 novcev. Začetek 6½ zvečer.

(Pismo g. Winklerju). Vrli kraški volilci so po dokončani ožji volitvi v Sežani, rot. m. skupaj prišli pri Verle-tu in tam sklenili, do hočejo poslancu g. Winklerju pisati pismo, v katerem mu priporočajo, da naj skrbi tudi za izvršitev programa; to pismo se glasi:

Mi v Sežani zbrani volilni možje smo veseli sprejeli telegram, ki so nam naznanili, da ste z veliko većino izvoljeni kot poslance v državni zbor. Vaše pismo nam poslano po gosp. Dr. Lavricu smo prebrali in zato se raji za Vas glasovali in tako sprejeli Vaše obljube. Vaše zasluge za našo narodnost so nam znane, vendar pa, da naše želje popolnoma poznate, blagorodni gospod. Vam posebno priporočamo, ne samo materialno koristi naše domovine in goriške grofije, ampak tudi narodni program vseh Slovencev, kakor je bil na vseh taborih sprejet. Sprejmite srčni pozdrav od podpisanih mož in Bog živi Vas!

V Sežani dne 20. oktobra 1873.

Podpisani so volilci.

Nudjamo se, da bode to pismo na g. Winklerja imelo pravi učinek in da bode naš drž. poslanec tako postopal, da nasprotniki v domačem taboru ne bodo očitali volilem svobodnjakom iz Krasa iz Vipavskega, kateri so odločili njegovo zmago, da so narodu škodovali. — Sicer pa g. Winkler sam vé, kako odgovornost je prevzel in ker mu verjamemo, da je dober narodnjak, smo gotovi, da našo stranko ne spravi v zadrege.

(Vipavci-klerikalci.) Od kar so volili Vipavci enoglasno vrlega dr. Razlaga za svojega drž. poslanca vstevajo se ponosno mej liberalne Slovence. In vendar niso; vsaj še vedno tavajo v trdi temi — po noči. To je vendar sramota, velika sramota za tako velik trg, da ponoči niti ena sama latorna ne razsvetljuje. In zato, ker po temi tavajo, so Vipavci še vedno trdovratni klerikalci.

Slavnemu občinstvu

dajem na znanje, da sem začel delati s svojim novim mlinom.

Svoj mlin sem zdaj gledé na vsakovrsten napredek v mlinarski stroki tako preuredil, da mi bode oslej mogoče čestite naročnike, kateri so uže poprej skoz več let meni svoje popolno zauzanje skazavali, še bolje zadovoljiti bodisi zaradi nizke cene, kakor tudi zaradi izvrstnih izdelkov. Iz kratka, jaz sem vse storil, da slavno občinstvo popolno zadovoljim, vsled česar se nadejam, da me bode oslej še z večim zaupanjem počastilo.

VENZEL JOCHMANN

lastnik mehaničnega mlina v Ajdovščini.

ALBIN SLITSCHER

trgovec v LJUBLJANI,
na dunajski cesti, št. 64

priporoča svojo štacuno za specerijsko blago in železnino; drži zalogo najboljših vodnih in cirkularnih žag za dila, deske in furnire, mnogovrstnih ročnih žag, pil, vlitih in iz pleha emailiranih piskrov in vseh orodij za kuhinjo; železne prihranilne ognjišča; plehate in grudelnaste peči in kotle, košnje ino slamorezne kose, lepo pozlačene križe za grobe i. t. d.